

Казус:

Громадянин Луцій хоче подати до суду на свого сусіда, який без дозволу користується його ділянкою. Суддя відмовляє, посилаючись на те, що такої справи не передбачено в Законах XII таблиць.

Луцій звертається до претора, який дозволяє розглядати такі справи, керуючись своїм едиктом.

Питання:

Які джерела права застосовані?

Яке джерело є пізнішим за часом?

Який напрям розвитку римського права відображає цей приклад?

Казус 2:

Імператор видав едикт, за яким усі договори купівлі-продажу повинні бути письмовими. Однак Сенат ухвалив сенатусконсульт, що дозволяє усні угоди для дрібних покупок.

Виникла суперечка між продавцем і покупцем, які уклали угоду усно.

Питання:

1. Які джерела права тут вступають у колізію?
2. Яке з них має вищу юридичну силу?
3. Як вирішити спір?

Казус:

Юрист Гай тлумачить норму Закону XII таблиць так, що при заповіті жінка не може бути спадкоємицею. Інший юрист, Ульпіан, у своєму коментарі стверджує протилежне, посилаючись на нові імператорські рескрипти, які визнають право жінок на спадкування.

Суддя має вирішити, яке тлумачення застосувати.

Питання:

Які джерела права використовують Гай і Ульпіан?

Як співвідносяться Закон XII таблиць і рескрипти імператорів?

Яке рішення має прийняти суд?

Що це свідчить про еволюцію джерел римського права?

Казус 4:

Громадянин Марк посварився з сусідом через межу земельної ділянки. Суддя звернувся до коментарів римського юриста Павла, щоб з'ясувати, як правильно застосувати норму Закону XII таблиць.

Питання:

Які джерела римського права використав суддя?

Яке з них є похідним від іншого?

Що це свідчить про роль юристів у римському праві?

Казус:

Під час розгляду справи про боргове зобов'язання суддя послався на звичай (*mos maiorum*), за яким боржник мав бути звільнений після трьох років добросовісного виконання частини боргу. Однак кредитор вимагав застосувати новий імператорський указ, який дозволяв стягнення боргу незалежно від строку.

Питання:

1. Які джерела права вступають у суперечність?
2. Яке джерело має вищу силу?
3. Яке рішення повинен прийняти суд?

Казус 6:

Після смерті імператора Септимія Севера новий правитель скасував усі його мандати, що стосувалися податків. Один із громадян відмовився платити податок, посилаючись на те, що мандат попереднього імператора вже не діє. Податкова адміністрація наполягає, що мандат мав силу закону навіть після смерті імператора.

Питання:

Яке джерело права згадується у казусі?

Чи зберігали імператорські мандати силу після смерті імператора?

Як мав би вирішити цю справу суд?

Питання на семінар Римське право №2

Реферат - від 3 до 5 балів (розгорнута відповідь на одне з зазначених нижче питань, 10-15 сторінок, оформлення по вимогам:

- Стиль – науковий.
- Послідовність – логічна.
- Формат сторінок – А4.
- Шрифт та розмір – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – полуторний.
- Обсяг реферату: 10-15 стор. (студентський).
- Поля: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм (або 25 мм і 20 мм відповідно).
- Простий план – 3-4 розділи.
- Список джерел – від 10 найменувань (з посиланнями в тексті реферату).

підписану роботу відправляти на месенджер телеграм +380677870172

Презентація – від 3 до 5 балів (візуалізована доповідь на одне з зазначених нижче питань, кількість слайдів 7-9 , підписану роботу відправляти на месенджер телеграм +380677870172).

Відповіді на виконані задачі (казуси) - від 2 до 4 балів за вірну відповідь, підписавши, в форматі ворд відправляти на месенджер телеграм +380677870172).

Джерела римського права

1. Що розуміють під поняттям джерела римського права? Які існують підходи до його визначення?
2. Яку роль відігравали звичаї **mos maiorum** як найдавніше джерело римського права?
3. Яке значення мало **Закони XII таблиць** у розвитку римського права?
4. Яким чином закони **leges** приймалися в період Республіки?
5. Що таке **плебісцити plebiscitum** і коли вони набули загальної юридичної сили?
6. У чому полягала правотворча роль **сенатусконсультів (senatus consulta)**?
7. Як виникла та яку роль виконувала **преторська практика (edicta praetorum)** у розвитку римського приватного права?
8. Що таке **edictum perpetuum** і чому його запровадження вважається важливим етапом систематизації права?
9. Яке місце в системі джерел посідали **конституції імператорів (constitutiones principum)**?
10. У чому полягає значення діяльності **римських юристів (jurisprudentes)** у формуванні права?
11. Які види **тлумачення права (interpretatio iuris)** застосовувалися римськими правниками?
12. Як було створено **Кодекс Юстиніана** і чому його вважають завершальним етапом розвитку римського права?

